

Acad. Marius Porumb

Date personale

Data și locul nașterii: 9 octombrie 1943, Grozești, județul Lăpușna

Adresa: Str. Mikszath Kalman nr. 3

RO 400503, Cluj-Napoca

Adresa de corespondență:

Institutul de Arheologie și Istoria Artei

Str. C. Daicoviciu nr.2

400020 Cluj-Napoca

Tel.: 0264 591125 (institut)

Fax: 0264 594470

E-mail: marpoacd@yahoo.com

Studii

- 1957-1961: Liceul Gh. Șincai Baia Mare
- 1961-1966: Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai
- 1973: Doctor în istorie, specialitatea istoria artei, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (cond. științific Acad. Virgil Vătășianu)

Specializări

- 1971: Curs de civilizație și cultură bizantină, Ravenna, Italia
- 1977, 1978, 1980, 1981, 1984: Cursuri de civilizație bizantină, Bari, Italia

Experiența științifică și profesională

Evoluție profesională

- 1966-1990: Cercetător științific, Institutul de Istorie și Arheologie, Cluj-Napoca
- 1990-1992: Cercetător principal. III, Director adj., Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca
- 1992-1994: Cercetător principal II
- 1992-prezent: Director Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca
- 1993-2009: Membru corespondent al Academiei Române
- 1994-prezent: Cercetător principal I, Director la Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca
- 2009 – prezent: membru titular al Academiei Române

Activitate didactică

- din 1990: Conducător științific de doctorat în istorie, specializarea istoria artei, Universitatea Babeș-Bolyai
- 1990: Cursuri la Universitatea din Chișinău
- 1984-1985: Cursuri postuniversitare la invitația Academiei de Arte București
- din 2000: Profesor asociat la Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Limbi străine: franceză, italiană

Funcții și responsabilități

- din 1985: Membru al Institutului Magna Graecia din Taranto – Italia
- 1990-1992: Membru al Comitetului Național a Muzeelor și Colecțiilor
- din 1996: Vicepreședinte Comisia Națională a Monumentelor Istorice
- Membru ICOMOS (Consiliul Internațional pentru protecția monumentelor istorice al UNESCO)
- Membru CIHA (Consiliul Internațional de Istoria Artei)
- Fondator și redactor responsabil al revistei de artă medievală “Ars Transsilvaniae”
- Membru al Arbeitskreis fur Siebenburgische Landeskunde e.V. Heidelberg
- Președinte al Asociației “Ars Transsilvaniae” - România
- Președinte executiv Fundația “Virgil Vătășianu”
- Președinte al Asociației pentru Relații Culturale între România și Italia (ARCRI)
- din 2001: Președinte al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice

Membru în colegii de redacție

- Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie (Cluj-Napoca)
- Studii și cercetări de istoria artei (București)
- Revue Roumaine de l'histoire de l'art (București)
- Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice
- Revista Monumentelor Istorice
- Acta Musei Napocensis
- Ephemeris Napocensis
- Ars Transsilvaniae

Manifestări științifice internaționale

- 1975: Colocviul internațional de artă postbizantină București-Suceava-Iași
- 1978: Congresul Internațional Magna Graecia și Bizanțul, Taranto, Italia
- 1980: Congresul mondial de istorie, București
- 1980: Colocviul internațional privind arta medievală sud-est europeană, Belgrad, Iugoslavia
- 1995: Congres Arbeitskreis fur Siebenburgische Landeskunde
- 2002: Simpozionul „Centenar Virgil Vătășianu”
- 2004: Simpozionul româno-italian „Ștefan cel Mare 500”, Roma, Italia

Călătorii de studii

- Italia (1971, 1977, 1978, 1980, 1981, 1984, 1990, 1991, 1997, 1999, 2004)
- Grecia și Muntele Athos (1981)
- Franța (1980)
- Ungaria (1991, 2000)
- Germania (1992, 1995, 1998)

Distincții și premii

- 1995: *Diploma de onoare a Arhivelor Statului Cluj*
- 1997: *Diploma de onoare a Muzeului Național Cotroceni*
- 2001: *Cetățean de onoare al municipiului Baia Mare*
- 2002: *Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca*
- 2002: *Diploma de onoare a Prefecturii județului Alba*
- 2002: *Premiul special la Salonul internațional de carte Oradea 2002 pentru vol. Artă românească, artă europeană. Centenar Virgil Vătășianu.*
- 2002: *Cavaler al Ordinului Literelor și Artelor al Republicii Franceze*
- 2002: *Decorat cu Ordinul Steaua României cu rang de Cavaler*

- 2003: *Decorat cu Crucea Transilvană*, Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului Feleacului și Clujului
- 2004: *Laureat al Premiului Virgil Vătășianu*, al Fundației Virgil Vătășianu
- 2005: *Cetățean de onoare al Comunei Vad, jud. Cluj.*
- 2006: *Diploma de onoare a Universității 1 Decembrie 1918, Alba Iulia*
- 2007: *Cetățean de onoare al Comunei Călnic, jud. Alba.*

Referințe

- *Enciclopedia istoriografiei românești*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.273.
- Vasile Drăguț, *Cercetări cu privire la arta medievală românească*, în vol. *Istoria științelor în România*. Istoriografia de artă, Ed. Academiei, București, 1979, p.175.
- *Nemuritorii. Academicienii români*, București, 1994, p.254-256.
- *Nemuritorii. Academicienii români*, București, 1995, p.243-245.
- Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române (1866-1996)*, Iași, 1996, p. 295.
- Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române (1866-1999)*, Editura Academiei Române, București, 1999, 430-431
- Nicolae Edroiu, în *Transylvanian Review*, VIII, 1999, nr. 3, p. 155-157.
- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca 2000, p.266
- *Artă, istorie, cultură. Studii în onoarea lui Marius Porumb*, Editura Nereamia, Cluj-Napoca, 2003.
- *Dicționar Enciclopedic*, vol. V, Editura Enciclopedică, București, 2004, p. 462.
- Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007)*, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca, 2007, p.499-500

BIBLIOGRAFIE

Cărți

- *Bisericile din Feleac și Vad, două ctitorii moldovenești din Transilvania*, Editura Meridiane, București, 1968.
- *Icoane din Maramureș – Ikonen aus der Maramureș*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975.
- *Pictura românească din Transilvania – Die rumänische Malerei in Siebenbürgen (sec. XIV-XVIII)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1981.
- *Monumente istorice și de artă religioasă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului*, Editura Arhiepiscopiei, Cluj-Napoca, 1982 (coordonator și coautor).
- *Studii de istoria artei*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982 (în colaborare).
- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania (sec. XIII-XVIII)*, Editura Academiei Române, București, 1998.

- *Monumente istorice de pe Valea Arieșului. Itinerarii culturale*, Editura Oscar Print, București, 2001 (în colaborare).
- *Biserica arhiepiscopală din Feleac. Ctitorie a lui Ștefan cel Mare*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003.
- *Istoria românilor*, vol. V, Editura Enciclopedică, București, 2003, (coautor).
- *Istoria românilor*, vol. VI, Editura Enciclopedică, București, 2003, (coautor).
- *Un veac de pictură românească din Transilvania - secolul al XVIII-lea*, Editura Meridiane, București, 2003.
- *Biserica episcopală din Vad. Ctitorie a lui Ștefan cel Mare*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
- *Ștefan cel Mare și Transilvania. Legături culturale și artistice moldo-transilvane în sec. XV-XVI*, Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2004.
- *Biserici de lemn din Maramureș*, Editura Academiei Române, București 2005
- *Istoria Transilvaniei*, vol. III, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2007 (coautor - sub tipar) .
- *Cetatea Călnic*, Editura Academiei Române, 2007 (în colaborare cu Ciprian Firea).

Editor, coordonator, prefețe

- *Omaggio a Dinu Adamesteanu*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1996.
- Virgil Vătășianu, *Metodica cercetării în istoria artei*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1996.
- Virgil Vătășianu, *Arta în perioada Renașterii*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2000.
- Virgil Vătășianu, *Istoria artei feudale în Țările Române*, Editura Fundației Culturale Române, Cluj-Napoca, 2001.
- Maria Zintz, *Zugravi din sudul Transilvaniei în secolele XVIII-XIX*, Oradea, 2001.
- *Artă românească, artă europeană. Centenar Virgil Vătășianu*, Editura Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 2002.
- Corina Simon, *Artă și identitate națională în opera lui Virgil Vătășianu*, Editura Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002.
- *Sub zodia Vătășianu. Studii de istoria artei*, Editura Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002.
- *Patrimoniul cultural al României. Transilvania*, Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2004
- *Patrimoniul natural și cultural al României. Munții Apuseni*, Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2006.

Studii

- *Contribuții la cunoașterea unui meșter-zugrav din veacul al XVIII-lea – Nistor Zugrav din Feleac*, în *Studia Universitatis, Historia*, 1968, fasc. 1, p.21-30.
- *Icoane ale unui zugrav anonim din veacul al XVI-lea*, în *Acta Musei Napocensis*, 7, 1970, p.575-584.
- *Contribuții la cunoașterea unor zugravi din veacul al XVIII-lea din Transilvania*, în *Acta Musei Napocensis*, VIII, 1971, p.607-622.

- *Ușile împărătești de la Oncești și Budești Susani. Contribuții privind icoanele maramureșene din sec. XVII*, în *Studia Universitatis, Historia*, 16, 1971, fasc. 1, p.30-38.
- *Zugravii icoanelor "Paraclisului nou" din Șcheii Brașovului*, în *Acta Musei Napocensis*, IX, 1972, p.571-585.
- *Zugravii iconostasului bisericii Sf. Nicolae din Hunedoara*, în *Acta Musei Napocensis*, X, 1973, p.677-694.
- *Icoanele moldovenești ale bisericii de lemn din Urisiu de Jos, jud. Mureș*, în *Studia Universitatis, Historia*, 1973, fasc. 2, p.37-43.
- *La tradition artistique byzantine et les icones de Transylvanie*, în vol. *IIIe Congres international d'études du Sud-Est Europeen*, București, 1974.
- *Vechi icoane din Șcheii Brașovului (sec.XVI-XVII)*, în *Revista Muzeelor și Monumentelor*, seria Muzeu, 1975, 12, nr.2, p.73-76.
- *Vechi icoane din Maramureș (sec. XV-XVIII)*, în *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, tom 22, 1975, p.73-94.
- *Zugravi și centre românești de pictură în Transilvania secolului al XVIII-lea*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XIX, 1976, p.103-125.
- *veche ctitorie românească – biserica din Cicău (jud. Alba)*, în *Acta Musei Napocensis*, XIII, 1976, p.285-291.
- *Vechi icoane românești din Transilvania (sec. XV-XVI)*, în *Revista Muzeelor și Monumentelor*, seria Monumente istorice și de artă, 1977, 46, nr.1, p.51-61.
- *Zugravi de școală brâncovenească din Transilvania primei jumătăți a secolului al XVIII-lea*, în "*Ștefan Mateș la 85 de ani*", Cluj-Napoca, 1977, p.413-416.
- *Ștefan Zuravul de la Ocnele Mari*, în *Acta Musei Napocensis*, XIV, 1977, p.401-406.
- *Inscripții medievale românești din Transilvania*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXI, 1978, p.307-318.
- *Biserica ortodoxă din Gârbova de Sus (jud. Alba). Un vechi monument de arhitectură medievală românească*, în *Acta Musei Napocensis*, XV, 1978, p.307-315.
- *Vechi inscripții românești din jud. Mureș (sec. XV-XVIII)*, în *Marisia*, VIII, 1978, p.107-120 (în colaborare cu N. Sabău).
- *Contribuții privind pictura românească din sec. XVIII în jurul orașului Turda*, în *Potaissa*, 1978, p.111-113.
- *Pictura icoanelor din Moisei și iradierea ei în zonele înconjurătoare în veacul al XVII-lea*, în *Marmația*, 4, 1978, p.325-340.
- *Inscripții românești din Transilvania (sec. XIV-XVIII)*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXII, 1979, 265-277.
- *Două ctitorii românești din sec.al XVI-lea: biserica Sf. Gheorghe și mănăstirea Lupșa*, în *Acta Musei Napocensis*, XVI, 1979, p.621-631.
- *Relații artistice în pictura românească din Transilvania și Banat în sec. al XVIII-lea*, în *Tibiscus*, V, 1979, p.233-236.
- *Ctitori și artă românească în Transilvania sec. al XV-lea*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXIII, 1980, p.97-121.
- *Vechea biserică din Galda de Jos (jud. Alba), un monument al arhitecturii medievale românești din Transilvania*, în *Acta Musei Napocensis*, XVII, 1980, p.517-529.

- *Mihai Viteazul, ocrotitor al artei și culturii românești din Transilvania, Potaissa, II, 1980, p.195-205.*
- *Legături artistice și culturale între Țara Maramureșului și celealte ținuturi românești în sec. XVIII, în Marmația, V-VI, 1979-1981, p.513-520 (în colaborare cu I. A. Pop).*
- *Arta românească din Transilvania și legăturile sale cu Moldova din timpul lui Ștefan cel Mare, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXIV, 1981, p.171-195.*
- *Pictura vechilor biserici din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în Monumente istorice și de artă religioasă, Editura Arhiepiscopiei, București, 1982, p.43-52.*
- *Biserici de lemn din Țara Maramureșului, în Monumente istorice și de artă religioasă, Editura Arhiepiscopiei, București, 1982, p. 99-130.*
- *Vechi biserici românești din sec. XIII-XVI, în Monumente istorice și de artă religioasă, Editura Arhiepiscopiei, București, 1982, p. 75-98.*
- *piesă necunoscută de argintărie de la Matei Basarab, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXV, 1982, p.217-221.*
- *Vechi inscripții românești din Transilvania, în Acta Musei Napocensis, XX, 1983, p.763-770.*
- *Imaginea-document în pictura din Transilvania, în Noi cercetări în domeniul istoriei artei românești, București, 1983, p.68-72.*
- *Iacov din Rășinari, pictor al monumentelor românești din zona centrală a Transilvaniei în sec. XVIII, în Marisia, XIII-XIV, 1983-1984, p.387-393.*
- *Pictori sălăjeni din sec. al XVIII-lea, în Acta Musei Porolisensis, 8, 1984, p.793-800.*
- *Rășinari, un centru de pictură din secolul al XVIII-lea, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXVI, 1983-1984, p.377-391.*
- *Un valoros ansamblu de pictură și sculptură din secolul al XVIII-lea la Vadul Crișului, în Acta Musei Napocensis, XXI, 1984, p.361-372.*
- *Documente privind vechi ctitorii românești din Transilvania, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXVII, 1985-1986, p.475-484.*
- *Breasla pictorilor români fondată la Gherla în 1777, în Acta Musei Napocensis, XXII-XXIII, 1985-1986, p.611-620.*
- *Ctitoria Sărăcineștilor din Sălașul de Sus (jud. Hunedoara), în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXVIII, 1987-1988, p.157-176. (în colaborare cu A. A. Rusu)*
- *Noi date privind activitatea unor pictori români în Sălaj în secolul al XVIII-lea, în Acta Musei Porolissensis, XII, 1988, p.883-892.*
- *500 ani de la zidirea bisericii arhiepiscopale din Feleac, ctitoria lui Ștefan cel Mare, în Îndrumător bisericesc, Alba Iulia, XII, 1988, p. 29-36.*
- *Pictura veche maramureșeană, tezaur de istorie și artă, în Îndrumător bisericesc, Cluj-Napoca, 1989, p.149-151.*
- *Frescele de la Răchitova, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XXIX, 1989, 103-115.*
- *Expoziția Icoane vechi românești din Transilvania, un autentic eveniment cultural la Cluj-Napoca, în Revista Muzeelor, XXVII, 1990, nr. 5, p.3-7.*
- *Două decenii de afirmare artistică românească. Epoca lui Inochentie Micu, în Revue de Transylvanie, I, 1991, p.54-70.*

- *La diffusion de l'art de l'époque de Brancovan en Transylvanie*, în *Ars Transsilvaniae*, I, 1991, p.17-30.
- *L'Association des peintres roumains fondée à Gherla en 1777*, în *Ars Transsilvaniae*, II, 1992, p.49-56.
- *Icoane inedite din Transilvania secolului al XVI-lea*, în *Ars Transsilvaniae*, III, 1993, p.57-64.
- *Arta românească din Transilvania în Epoca lui Ștefan cel Mare*, în *Pagini transilvane*, 1, 1993, Cluj-Napoca, p.79-87.
- *Șcheii Brașovului - un remarcabil centru de pictură din secolul al XVIII-lea*, în *Ars Transsilvaniae*, IV, 1994, p.67-81.
- *Picturile murale și icoanele, tezaur artistic al bisericilor de lemn din Maramureș*, în vol. *Trasee turistice și istorice*, Fundația Hanns Seidel, București, 1994, p.100-106.
- *Pictori și centre artistice din Munții Apuseni în secolul al XVIII-lea*, în vol. *David Prodan - Puterea modelului*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995, p.109-114.
- *Inscripții inedite de la Orăștie*, în *Acta Musei Napocensis*, 31.II, 1995, p.275-278.
- *Pictura exterioară din Transilvania (sec. XVIII)*, în *Ars Transsilvaniae*, V, 1995, p.57-68.
- *Coriolan Petranu (1893-1945) - cercetător al artei transilvane*, în *Ars Transsilvaniae*, V, 1995, p.5-14 (în colaborare cu N. Sabău).
- *L'Heritage culturel et ses caractéristiques. Aspects régionaux des l'évolution artistique*, În *Omaggio a Dinu Adameșteanu*, Clusium, Cluj-Napoca, 1996, p.271-276.
- *Catedrala Sf. Treime din Blaj la 1751*, în *Acta Musei Napocensis*, 32.II, 1996, p.353-358.
- *Pictori maramureșeni din sec. XVII-XVIII în colecțiile Muzeului de Artă din Baia Mare*, în *Ars Transsilvaniae*, VI, 1996, p. 49-56.
- *Conservarea Patrimoniului cultural prin preluare și revitalizare. Monumente istorice din ținutul Bistriței*, în *Revista Bistriței*, X-XI, 1997, p.241-254.
- *Die Ausmalung der Knesenstiftungen*, în *Transylvanian Review*, VI, 2, 1997, p.3-26.
- *95 ans depuis la naissance de l'academicien Virgil Vătășianu (1902-1993)*, în *Transylvanian Review*, VI, nr. 2, 1997, p.64-67.
- *Profil: Dr. Phil. Christoph Machat*, în *Transylvanian Review*, VI, 1997, nr. 3, p. 38-43.
- *Un portret necunoscut al lui Inochentie Micu de la Mănăstirea Râmeț*, în *Ars Transsilvaniae*, VII, 1997.
- *Sigiliul mănăstirii Vadului*, în *Buletinul Comisiei de heraldică, genealogie și sigilografie a Academiei Române*, I-II, 1995-1996, Cluj-Napoca, 1998, p.131-134.
- *La peinture extérieure de la Transylvanie (XVIIIe siècle)*, în *Transylvanian Review*, VIII, 4, 1999, p.31-55.
- *Der Umgang mit dem Erbe – Bewahrung durch übereignung am Beispiel Nordsiebenbürgens*, în *Ars Transsilvaniae*, VIII-IX, 1998-1999, p. 145-152.
- *Profil: Dinu Adameșteanu*, în *Transylvanian Review*, X, 2001, nr. 2, p. 112-115.
- *Rășinari – centru de pictură din secolul XVIII*, în *Transilvania*, Sibiu, XXXI, 2001, nr. 3, p. 31-33.
- *Coriolan Petranu (1893-1945) – chercheur de l'art transylvain*, în *Transylvanian Review*, X, 2001, nr. 1, p. 49-58 (în colaborare cu N. Sabău).

- *Maramureș – tezaur de artă românească*, în *Grai maramureșean și mărturie ortodoxă*, Baia Mare, 2001, p. 322-325.
- *Pictura religioasă din Transilvania – document de istorie românească*, în *Logos. Arhiepiscopului Bartolomeu al Clujului la împlinirea vârstei de 80 de ani*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2001, p. 398-402.
- *Grigore Ranite – un pictor craiovean pelerin în Transilvania*, în *Artă românească, artă europeană. Centenar Virgil Vătășianu*, Editura Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 2002, p. 173-180.
- *Sub zodia Vătășianu*, în *Sub zodia Vătășianu. Studii de istoria artei*, Ed. Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002, p. 7-10.
- *Biserica de lemn – credință, istorie și simbol al satului românesc transilvan*, în *Nicula. Icoana neamului*, Ed. Ecclesia, Nicula, 2002, p. 63-67.
- *Pictori din Țara Românească în ținuturile hunedorene în secolul al XVIII-lea*, în vol. omagial Mircea Păcurariu, Cluj-Napoca, 2002, p. 381-384.
- *Vestigii inedite de la Vad*, în *Ars Transsilvaniae*, XII-XIII, 2002-2003, p. 77-79.
- *Mihai Viteazul, ctitor și ocrotitor al artei și culturii românești din Transilvania*, în vol. *Mihai Viteazul și Transilvania*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2005, p. 143-152.
- *Date noi privind biserica brâncovenească din Făgăraș*, în *Ars Transsilvaniae*, XIV-XV, 2004-2005, 163-166.

Recenzii

- Corina Nicolescu, *Argintăria laică și religioasă în Țările Române (sec. XIV-XIX)*, București, 1968, în *Studia Universitatis, Historia*, 1969, fasc. 2, p. 153-154.
- Ion Apostol Popescu, *Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula*, Ed. Tineretului, 1969, în *Studia Universitatis, Historia*, 1970, fasc. 2, p. 148-149.
- Vasile Drăguț, *Pictura murală din Transilvania (sec. XIV-XVI)*, Ed. Meridiane, București, 1970, în *Studia Universitatis, Historia*, 1971, fasc. 1, p. 130-131.
- Iuliana Dancu, Dumitru Dancu, *Pictura țărănească pe sticlă*, Ed. Meridiane, București, 1975, în *Studii și cercetări de istoria artei*, tom 24, 1977, p. 152-153.
- Cristina Lucia Bica, Iacob Mârza, *Psaltirea lui David cu calendar*, Ed. Meridiane, București, 1977, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXI, 1978, p. 502-503 (în colaborare cu Nicolae Bocșan).
- André Guillou, *Aspetti della civiltà bizantina in Italia*, în *Studia Universitatis, Historia*, 1978, fasc. 1, p. 77-78.
- Anca Pop Bratu, *Pictura Murală maramureșeană*, Ed. Meridiane, București, 1982, în *Acta Musei Napocensis*, XX, 1983, p. 927-928.
- Horia Medeleanu, *Valori de artă veche românească în colecția Mănăstirii Sfântul Simion Stâlpnicul din Arad-Gai*, Editura Episcopiei Aradului, Arad, 1986, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XVIII, 1987-1988, p. 681-683.
- Ioana Cristache-Panait, *Biserici de lemn, monumente istorice din Episcopia Alba Iuliei, mărturii de continuitate și creație românească*, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române, Alba Iulia, 1987, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXIX, 1988-1989, p. 614-618.

- Costanza Segre Montel, Fulvio Zuliani, *La pittura nell'Abazia di Nonantola. Un refettorio affrescato di età romanica*, Comune di Nonantola, Assessorato alla Cultura, 1991, 192 p., în *Ars Transsilvaniae*, II, p. 214.
- B. Muradin Katalin, *Faragott közsoszékek Erdélyben*, Ed. Metem-Polis, Budapesta-Cluj Napoca, 1994, în *Ars Transsilvaniae*, V, 1995, p. 195.
- Ioan Godea, *Biserici de lemn din România (nord-vestul Transilvaniei)*, Ed. Meridiane, București, 1996, în *Ars Transsilvaniae*, VI, 1996, p. 187.
- Aurel Chiriac, *David Zugravu*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996, în *Ars Transsilvaniae*, VI, 1996, p. 188.
- *Muzeul Național de Artă Cluj. Galeria Națională*, Cluj-Napoca, 1998, în *Ars Transsilvaniae*, VII, 1997, p. 216-217.
- Aurel Chiriac, *Pictura bisericilor de lemn românești din Bihor în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea*, Editura Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 1999, în *Ars Transsilvaniae*, VIII-IX, 1998-1999, p. 376-378.
- Tereza Sinigalia, *Mihai Viteazul ctitor*, Ed. Vremea, București, 2001, în *Ars Transsilvaniae*, X-XI, 2000-2001.
- Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității*, Editura Civitas, Chișinău, 2004. în *Ars Transsilvaniae*, XIV-XV, 2004-2005, p.243
- Susana Andea, Avram Andea, *Transilvania. Biserici și preoți*, Editura Supergraph, Cluj-Napoca, 2005. în *Ars Transsilvaniae*, XIV-XV, 2004-2005, p.243-244